

Enhed
Forvaltningsjura

Sagsbehandler
Christine Voigt
Christjansen

Sagsnr.
2023 - 638

Doknr.
588454

Dato
07-03-2023

Svar på spørgsmål fra Region Nordjylland om vederlag i forbindelse med barsel

1. Baggrund

Region Nordjylland har ved e-mail af 26. januar 2023 rettet henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet om reglerne om vederlag i forbindelse med barsel.

Region Nordjylland har bl.a. anført følgende:

"Problemstilling

Et medlem af Regionsrådet i Region Nordjylland er tillige medlem af et byråd. I sin egenskab af byrådsmedlem har han afholdt barsel i perioden 21. oktober 2022 til 2. december 2022, og han ansøger nu byrådet om yderligere barsel i perioden 16. februar 2023 til 30. april 2023 (samlet i alt 15 uger).

Han ønsker tillige at afholde barsel i Regionsrådet i perioden 1. februar 2023 til 31. oktober 2023, (dvs de fulde 9 måneder som bekendtgørelse giver mulighed for). Han ønsker at bibeholde sine udpegninger til hverv uden for Regionsrådet, (fx formand for et trafikelskab).

Regionens vurdering

Det er umiddelbart vurderingen, at der er tale om to uafhængige hverv, Regionsråd og Byråd, hvortil man er valgt ved to separate valg, (og det ændres ikke af, at valgene blev afholdt samme dag). Derfor må rettigheder og pligter – og vederlag – i udgangspunktet vurderes for hvert politiske forum for sig. I tråd hermed kan man argumentere for, at benyttelse af rettigheder som vederlag under indtil 9 måneders barsel i ét politisk hverv, ikke påvirker rettighederne til barsel med vederlag i et andet politisk hverv.

Der fremgår ikke frister for anmodning om barsel, eller krav om tidsmæssig tilknytning, i hverken den relevante bekendtgørelse eller i vejledningen hertil (fx krav om frist for varsel af barsel, eller at barslen skal ske i umiddelbar tilknytning til fødslen). En nærliggende slutning ville således være, at man godt kan anmode om barsel fx 3 måneder efter barnets fødsel.

Regionen forstår § 27, stk., 3 i Bekendtgørelse nr 2002 af 28/10/2021 således, at der skal være tale om indkaldelse af en stedfortræder i Regionsrådet til barsel i en sammenhængende periode, og at det ikke er muligt at afholde flere enkeltstående indkaldelser. Men samtidigt er det jf ovenfor vurderingen, at man skal betragte barslen i byrådet og regionen som to adskilte sager. Sætter man denne betragtning på spidsen, må man i fravær af tidsfrister for afholdelse af barsel ultimativt acceptere, at man kan afholde først 9 måneders barsel i byrådet og efterfølgende 9 måneders barsel i Regionsrådet.

Det er regionens opfattelse, at man ved fravær pga. barsel, hvor en stedfortræder er indkaldt, er fritaget for sit hverv i Regionsrådet fuldstændigt, og dermed ikke kan varetage hverv, som man er udpeget til af Regionsrådet, fx bestyrelsesposter i eksterne selskaber.

Regionens spørgsmål

1. Har man ret til 9 måneders barsel med vederlag i henholdsvis byråd og regionsråd således, at man kan afholde barsel det ene sted, men samtidigt varetage hvervet det andet sted?

2. Betyder fraværet af opstillede frister, at man kan afholde først 9 måneders barsel i byrådet og efterfølgende 9 måneders barsel i Regionsrådet?

3. Er det korrekt forstået, at en barselsperiode skal være sammenhængende, i op til 9 måneder, og derfor ikke kan afholdes ”drypvis”?

4. Regnes de 9 måneder fra barnets fødsel, eller kan man afholde de 9 måneder fx 3 måneder efter barnets fødsel?

5. Er det korrekt, at indkaldelse af stedfortræder medfører, at et valgt medlem ikke kan beholde sine poster, hvortil man er udpeget af Regionsrådet til fx bestyrelser og lignende?”

2. Retsgrundlag

2.1. Stedfortræderindkaldelse

Følgende fremgår af § 15, stk. 2-4, i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 med senere ændringer:

”§ 15. [...]

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at formanden ved et medlems forfald af de grunde, der er nævnt i 1. pkt., indkalder stedfortræderen, selv om hindringen forventes at vare kortere end 1 måned.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.”

Bestemmelserne finder efter § 12 i regionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 447 af 8. april 2022, tilsvarende anvendelse for regionerne.

Af regionsloven fremgår videre bl.a. følgende bestemmelse, der i sit indhold svarer til bestemmelsen i § 17, stk. 6, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse:

§ 13. [...]

Stk. 7. Medlemmerne af regionsrådet er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. [...].”

Velfærdsministeriet har i sin besvarelse af 13. november 2008 af Folketingets Kommunaludvalgs spørgsmål nr. 12 (j.nr. 2008-7967, resumédatabasen 08.1.4) blandt andet udtalt følgende:

”Efter bestemmelsen i den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 2, indkalder formanden for kommunalbestyrelsen stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen, når formanden får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst en måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, efter den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 1, endvidere kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Dette gælder efter den nævnte bestemmelse også ved det konstituerende møde eller 2. behandlingen af kommunens budget, selv om forfaldet har en anden af de i § 15, stk. 2, nævnte grunde.

Stedfortræderindkaldelse efter den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 2, forudsætter, at der er tale om en absolut og varig forhindring, der forventes at strække sig over en periode på mindst en måned, og som kan henføres til af de i bestemmelsen nævnte forfaldsgrunde. Det forhold, at et medlem vil være forhindret i at deltage i kommunalbestyrelsens møder, kan ikke begrunde, at bestemmelsen bringes i anvendelse, når medlemmet dog vil have mulighed for at deltage i udvalgsmøder eller varetage andre kommunale hverv. Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om, hvorvidt betingelserne for indkaldelse af stedfortræder er opfyldt, herunder om der foreligger et forfald, der efter den kommunale styrelseslovs § 15 berettiger til stedfortræderindkaldelse. Afgørelsen er en retlig afgørelse, der kan efterprøves af det kommunale tilsyn.”

2.2. Vederlag

Følgende fremgår af § 27, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 2002 af 28. oktober 2021 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af regionale hverv (den regionale vederlagsbekendtgørelse):

”§ 27. [...]

Stk. 3. Ved fravær i en sammenhængende periode på grund af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, hvor stedfortræderen af denne grund er indkaldt efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, har medlemmet uanset stk. 1 og 2 ret til de i stk. 1 nævnte vederlag i indtil 9 måneder. 9-måneders perioden regnes fra fraværperiodens begyndelse. Retten til vederlag efter 1. pkt. er, medmindre krav om dokumentation er åbenbart ubegrundet, betinget af, at medlemmet efter en uafbrudt periode på 14 dages fravær og herefter på regionsrådets forlangende med passende mellemrum i resten af fraværperioden indsender dokumentation for retten til vederlag efter 1. pkt. Vederlaget ophører, når medlemmet ikke længere er berettiget til vederlag efter 1. og 3. pkt., medmindre medlemmet efter stk. 1 har ret til vederlag i en længere periode. Er vederlaget ophørt, fordi medlemmet ikke har fremlagt den påkrævede dokumentation efter 3. pkt., generhverves retten til vederlag efter 1. pkt., når dokumentationskravet opfyldes. Generhvervelse af retten til vederlag efter 5. pkt. får virkning fra begyndelsen af den periode, som medlemmet indsender dokumentation for.”

En tilsvarende bestemmelse for kommunale hverv findes i § 31, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 2001 af 28. oktober 2021 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv (den kommunale vederlagsbekendtgørelse).

Følgende fremgår af vejledning nr. 9632 af 15. juni 2022 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af regionale hverv (den regionale vederlagsvejledning), bilag 3:

”6. Fravær på grund af helbredstilstand m.v. (bekendtgørelsens § 27, stk. 3)

6.1. Hvilke former for fravær er omfattet af 9-måneders reglen i § 27, stk. 3? (bekendtgørelsens § 27, stk. 3, 1. pkt.)

Følgende fremgår af den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, 1. pkt.:

§ 27.

[...]

Stk. 3. Ved fravær i en sammenhængende periode på grund af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, hvor stedfortræderen af denne grund er indkaldt efter regionslovens § 12, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, har medlemmet uanset stk. 1 og 2 ret til de i stk. 1 nævnte vederlag i indtil 9 måneder. [...]

Retten til vederlag i indtil 9 måneder omfatter således fravær på grund af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption.

[...]

Retten til vederlag under fravær på grund af barsel eller adoption omfatter både mandlige og kvindelige regionsrådsmedlemmer. Ministeriet har udtalt, at den periode, hvor der lovligt kan indkaldes stedfortræder på grund af barsel, tidsmæssigt knytter sig til barnets fødsel. Hvis betingelsen for at indkalde stedfortræder på grund af barsel er opfyldt, vil regionsrådsmedlemmet have ret til vederlag i en sammenhængende periode på op til 9 måneder. Perioden skal regnes fra begyndelsen af den fraværsperiode, der danner grundlag for indkaldelse af stedfortræder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, på grund af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, jf. nedenfor i afsnit 6.4. i dette bilag, forudsat, at der er indkaldt stedfortræder. Den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, er ikke til hinder for, at der udbetales vederlag i flere fraværsperioder grundet barsel med det samme barn, såfremt regionsrådet vurderer, at en ny fraværsperiode i sin helhed stadig har relation til barnets fødsel. Regionsrådet er i denne vurdering overladt et skøn under iagttagelse af de almindelige krav til bl.a. saglighed og lighed. Regionsrådet kan efter ministeriets opfattelse ikke lægge vægt på, om pågældende regionsrådsmedlem allerede har modtaget vederlag for en fraværsperiode grundet barsel. Men længden af en sådan forudgående fraværsperiode vil derimod have betydning for vurderingen af, om den nye fraværsperiode i sin helhed stadig har den fornødne tidsmæssige tilknytning til barnets fødsel, som gør, at der lovligt kan indkaldes stedfortræder i hele perioden med forfaldsgrunden ”barsel”. Det er endvidere ministeriets opfattelse, at der ikke sagligt kan lægges vægt på regionsrådsmedlemmets køn ved vurderingen af, om fraværet har relation til barnets fødsel (Skr. af 12. november 2013, sagsnr. 2013-10679, resumé-databasen 13.5.3.).

[...]

6.2. Stedfortræderen skal være indkaldt af en fraværsgrund, der er omfattet af bestemmelsen (bekendtgørelsens § 27, stk. 3, 1. pkt.)

[...]

Ved fravær i en sammenhængende periode på grund af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption er der ret til vederlag i indtil 9 måneder, jf. den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, 1. pkt.

Det er efter den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, 1. pkt., en betingelse for at modtage vederlag i indtil 9 måneder, at regionsrådet træffer beslutning om at indkalde en stedfortræder som følge af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, jf. regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. Indkaldelse af stedfortræder er obligatorisk, hvis betingelserne i regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse er opfyldt. Se afsnit 2.2. i dette bilag.

Efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse træffer regionsrådet beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede. Stedfortræderen kan ikke anses for indtrådt i regionsrådet, før der foreligger en regionsrådsbeslutning herom. Det er endvidere altid en betingelse for at indkalde stedfortræderen i regionsrådet, at der er et regionsrådsmøde i fraværperioden.

Så længe der (endnu) ikke er indkaldt en stedfortræder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, finder den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, ikke anvendelse. Her gælder den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 1. Se afsnit 5.1 i dette bilag.

Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et regionsrådsmøde, kan de medlemmer, der er valgt på kandidatlisten, efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse kræve vedkommendes stedfortræder indkaldt til at deltage i mødet. Det følger af den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, 1. pkt., der fastsætter, at stedfortræder skal være indkaldt efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, og at stedfortræderindkaldelse til enkelte møder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse ikke kan danne grundlag for en ret til at modtage vederlag i indtil 9 måneder efter bestemmelsen. Her gælder den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 1. Se afsnit 5.1 i dette bilag.

Heller ikke stedfortræderindkaldelse til enkelte møder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse, som følge af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption kan derfor danne grundlag for vederlæggelse i indtil 9 måneder, *medmindre* der er tale om en sammenhængende fraværperiode af de i bestemmelsen angivne grunde. Den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, gælder derfor ikke, hvis der er indkaldt stedfortræder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse til enkeltstående møder, og der ikke kan anses at være tale om en sammenhængende fraværperiode. Her gælder den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 1. Se afsnit 5.1 i dette bilag.

Betingelserne for at opnå vederlag i indtil 9 måneder efter den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, 1. pkt., er således først opfyldt, når der er indkaldt en stedfortræder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse for en sammenhængende periode af de grunde, som er nævnt i bestemmelsen. Se nedenfor i afsnit 6.4. i dette bilag om, hvornår 9-måneders perioden regnes fra.

Hvis regionsrådet vurderer, at betingelserne for stedfortræderindkaldelse efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse ikke (længere) er til stede, vil betingelserne for fortsat at modtage vederlag efter § 27, stk. 3, ikke være opfyldt. Se afsnit 6.7.-6.9. i dette bilag.

6.3. 9-måneders perioden skal være tidsmæssigt sammenhængende (bekendtgørelsens § 27, stk. 3, 1. pkt.)

Det er efter den regionale vederlagsbekendtgørelsens § 27, stk. 3, 1. pkt., en betingelse for at modtage vederlag i indtil 9 måneder, at der skal være tale om fravær ” [...] i en sammenhængende periode [...]”. Det betyder, at der skal være tale om en sammenhængende fraværperiode på grund af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption.

Den tidsmæssigt sammenhængende fraværperiode, fra hvis begyndelse 9-måneders perioden efter den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, 2. pkt., skal regnes, skal være begrundet i medlemmets helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption. Hvis et medlem i en tidsmæssigt sammenhængende fraværperiode således først er forhindret på grund af en forretningsrejse og derefter er forhindret på grund af sygdom, regnes 9-måneders perioden fra begyndelsen af sygdomsperioden. Der kan efter omstændighederne godt være tale om en sammenhængende fraværperiode ved f.eks. forskellige sygdomsforløb i forlængelse af hinanden.

Der tilkommer regionsrådet et vist skøn i vurderingen af, om der reelt er tale om en sammenhængende fraværperiode.

Har et medlem forud for en indkaldelse af stedfortræderen i en sammenhængende periode efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse som følge af medlemmets helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption haft fravær fra enkeltstående møder af en sådan grund, medregnes dette fravær i 9-måneders perioden, hvis hele perioden reelt er en sammenhængende fraværperiode af de i bestemmelsen nævnte grunde. Dette gælder uanset, om der til de forudgående enkeltstående møder har været indkaldt stedfortræder, og uanset om stedfortræderen til disse møder har været indkaldt efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse eller efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, 2.pkt., i lov om kommunernes styrelse.

Genoptager medlemmet hvervet efter at have modtaget vederlag i en periode på indtil 9 måneder, jf. den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, kan der ydes vederlag for en ny 9-måneders periode, såfremt denne ikke reelt er sammenhængende med en tidligere 9-måneders periode.

Se ministeriets notat af 11. juni 2013, som er gengivet i ministeriets udtalelse af 12. november 2013 (j.nr. 2014-4179, resumédata-basen 13.5.3) og i ministeriets udtalelse af 24. juni 2021 (j.nr. 2020-11104, resumédata-basen 21.5.8.). I dette notat udtalte ministeriet, at der vil være ret til vederlag for fravær i indtil 9 måneder til et regionsrådsmedlem, der er sygemeldt på grund af sit barns sygdom, efter at den pågældende er vendt tilbage til hvervet efter en fraværperiode på indtil 9 måneder på grund af barsel. Ministeriet har i sit notat og sit resumé af notatet, der blev udsendt den 24. juni 2021, udtalt sig om, hvorvidt der kunne være tale om særskilte fraværperioder, hvis der var tale om forskellige fraværårsager inden for samme fraværperiode. Se resumédata-basen 21.5.8, j.nr. 2020-11104.

Såfremt der er tale om en tidsmæssigt sammenhængende fraværperiode, er udgangspunktet i medfør af den regionale vederlagsbekendtgørelses regler, at et regionsrådsmedlem maksimalt har ret til vederlag i en periode på indtil 9 måneder ved fravær på grund af helbredstilstand, graviditet, barsel og adoption.

I det omfang der er tale om to forskellige fraværårsager, som begge falder under bestemmelsen om vederlag i op til 9 måneder, og som tidsmæssigt er sammenhængende,

vil der dog efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse kunne være konkrete tilfælde, hvor der kan være tale om to særskilte fraværsperioder, selvom fraværsperioderne tidsmæssigt er i forlængelse af hinanden. Det vil være i tilfælde, hvor fraværet kan henføres til hver sin af fraværsårsagerne: helbredstilstand, graviditet, barsel og adoption, jf. § 30, stk. 2, og/eller hvor fraværsårsagen kan henføres til hver sin person: enten medlemmet selv eller medlemmets nære pårørende.

Det kan f.eks. være i et tilfælde, hvor et regionsrådsmedlem er fraværende fra sit hverv på grund af sygdom under sin graviditet, og derefter i en tidsmæssigt sammenhængende periode er fraværende fra sit hverv, fordi vedkommende er gået på barsel. Eller hvor et regionsrådsmedlem efter sin barselsperiode er fraværende fra sit hverv pga. barnets sygdom. Et andet eksempel kunne være, at adoptanten efter en adoptionsperiode selv bliver syg.

I den konkrete sag, der var anledningen til ministeriets udtalelse, var der tale om først en nærtståendes alvorlige sygdom og dernæst medlemmets egen sygdom. Der var således tale om to indbyrdes uafhængige og forskellige fraværsårsager, om end de begge kan henføres til forfaldsgrundene efter den regionale vederlagsbekendtgørelses bestemmelse om vederlag i op til 9 måneder.

Kommunen kunne således efter en konkret vurdering, således som det faktiske hændelsesforløb var oplyst for ministeriet, anse de to forløb som ikke sammenhængende, selvom fraværsperioderne tidsmæssigt var i forlængelse af hinanden. Tilsvarende gælder for en region.”

En tilsvarende vejledning for kommunale hverv findes i vejledning nr. 9631 af 15. juni 2022 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv, bilag 3, afsnit 6.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ved skrivelse af 12. november 2013 (j.nr. 2014-4179, resumédatabasen 13.5.3) udtalt følgende om retten til vederlag under barsel:

”Hvorvidt der kan ydes vederlag i en sammenhængende periode på op til 9 måneder, er betinget af, at regionsrådet i hele denne periode har truffet beslutning om at indkalde en stedfortræder som følge af en af de nævnte forfaldsgrunde i § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, der finder anvendelse for regionerne, jf. regionslovens § 12.

Det er ikke direkte reguleret i § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, hvornår en stedfortræder kan indkaldes, når forfaldsgrunden skyldes barsel.

Efter en gennemgang af forarbejderne til bestemmelsen i § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, herunder beskrivelsen af formålet med ændringen af bestemmelsen i 1991, er det imidlertid Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at den periode, hvor der kan indkaldes stedfortræder på grund af barsel, tidsmæssigt knytter sig til barnets fødsel. Til vejledende støtte herfor taler også forståelsen i barsel i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel.

Det er på denne baggrund ministeriets opfattelse, at det påhviler regionsrådet at foretage en løbende vurdering af, hvorvidt betingelserne for at indkalde en stedfortræder under det pågældende medlems fravær er opfyldt under henvisning til forfaldsgrunden ”barsel”. Finder regionsrådet, at betingelserne er opfyldt, vil pågældende regionsrådsmedlem have ret til vederlag i en sammenhængende periode på op til 9 måneder, jf. § 22, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1460 af 19. december 2005, forudsat at der i hele denne periode er indkaldt stedfortræder. Bekendtgørelsens § 22, stk. 2, er ikke til hinder for, at der udbetales vederlag i flere fraværsperioder grundet barsel, såfremt regionsrådet vurderer, at en ny fraværsperiode stadig har relation til barnets fødsel.

Regionsrådet er i denne vurdering overladt et skøn under iagttagelse af de almindelige krav til bl.a. saglighed og lighed. Det er ministeriets opfattelse, at regionsrådet som led i skønsudøvelsen ikke kan lægge vægt på, om regionsrådsmedlemmet allerede har modtaget vederlag for en fraværsperiode, hvor der er indkaldt stedfortræder på grund af barsel. Længden af en sådan forudgående fraværsperiode vil derimod have betydning for regionsrådets vurdering af, om der på tidspunktet for den nye fraværsperiode stadig er den fornødne tidsmæssige tilknytning til barnets fødsel, som gør, at der lovligt kan indkaldes stedfortræder med forfaldsgrunden ”barsel”. Vurderingen af denne periode påvirkes således ikke i sig selv af, om der tidligere har været indkaldt stedfortræder, men af den tid, der er gået siden barnets fødsel, det vil sige barnets alder. Det er endvidere ministeriets opfattelse, at der ikke sagligt kan lægges vægt på regionsrådsmedlemmets køn ved vurderingen af, om fraværet har relation til barnets fødsel.”

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ved sin besvarelse af 21. november 2014 af spørgsmål nr. 14 (alm. del) fra Folketingets Kommunaludvalg (j.nr. 2014-20410, resumé-databasen 14.1.4.) blandt andet udtalt følgende vedrørende stedfortræderindkaldelse under henvisning til forfaldsgrunden sygdom:

”Spørgsmål nr. 14:

”Vil ministeren oplyse, om det er i overensstemmelse med Styrelseslovens bestemmelser at bevilge og opretholde sygeorlov til et medlem af en kommunalbestyrelse samtidig med, at pågældende medlem opretholder sit civile arbejde på fuld tid, og kan styrelsesloven dermed fortolkes på en sådan måde, at en delvis sygemelding for eksempel kan omfatte hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem, men altså ikke påvirke vedkommendes civile arbejde, og i bekræftende fald er det så efter ministerens opfattelse hensigtsmæssigt, at man kan være syg i forhold til sit kommunale embede – oppebære et højt honorar i op til ni måneder i henhold til styrelseslovens orlovsbestemmelser – og samtidig arbejde på fuld tid i sit normale arbejde?”

Svar:

1. Kommunalbestyrelsesmedlemmer har pligt til at varetage hvervet i funktionsperioden. Det indebærer først og fremmest pligt til at deltage i møder, som afholdes i kommunalbestyrelsen og de udvalg, som de pågældende er medlemmer af. Mødepligten modificeres imidlertid af, at det anerkendes, at kommunalbestyrelsesmedlemmer kan have lovligt forfald, herunder i tilfælde af sygdom.

2. Der er i kommunestyrelseslovens § 15, stk. 1, der omhandler forfald til et enkelt møde, og i § 15, stk. 2, der omhandler forfald af længere varighed, fastsat bestemmelser om stedfortræderindkaldelse ved et kommunalbestyrelsesmedlems lovlige forfald.

[...]

Det er en betingelse for stedfortræderindkaldelse efter § 15, stk. 2, at der er tale om en absolut og varig forhindring, der forventes at strække sig over en periode over mindst en måned, jf. dog bestemmelsens 2. pkt., og at forhindringen kan henføres til en af de forfaldsgrunde, der er anført i bestemmelsen.

Det følger af lovens § 15, stk. 4, at kommunalbestyrelsen som led i sin afgørelse af, om betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede, bl.a. skal tage stilling til, om der foreligger et forfald, der efter reglerne i stk. 1 eller 2 berettiger til stedfortræderindkaldelse.

Det er i den forbindelse ikke en betingelse, at vedkommende er sygemeldt fra sit civile

arbejde, men dette vil kunne indgå i kommunalbestyrelsens vurdering efter § 15, stk. 4, af, om betingelserne for stedfortræderindkaldelse er opfyldt.

[...].”

3. Vurdering

3.1. Stedfortræderindkaldelse

Det følger af de ovenfor under pkt. 2.1 nævnte bestemmelser i lov om kommunernes styrelse, at varetagelsen af de hverv, som kommunalbestyrelsen har valgt et medlem til, er pligtmæssige. Dette gælder såvel medlemskab af kommunalbestyrelsens økonomiudvalg og stående udvalg som medlemskab af udvalg, kommissioner, bestyrelser m.v. Kommunalbestyrelsesmedlemmers pligt til at deltage i møder i forbindelse med varetagelse af disse hverv gælder kun egentlige møder i de pågældende organer og ikke deltagelse i kurser, konferencer o. lign., medmindre der i lovgivningen er fastsat eller forudsat en pligt til at deltage heri.

Stedfortræderindkaldelse efter § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse forudsætter, at der er tale om en absolut og varig forhindring, der forventes at strække sig over en periode på mindst én måned, jf. dog § 15, stk. 2, 2. pkt., og som kan henføres til en af de i bestemmelsen nævnte forfaldsgrunde. Det forhold, at et medlem vil være forhindret i at deltage i kommunalbestyrelsens møder, kan ikke begrunde, at bestemmelsen bringes i anvendelse, når medlemmet dog vil have mulighed for at deltage i udvalgs møder eller varetage andre kommunale hverv.

Det forhold, at et medlem f.eks. ønsker aflastning en vis periode eller for visse sager, kan således ikke i sig selv udgøre lovligt forfald og begrunde stedfortræderindkaldelse.

Både kvindelige og mandlige regionsrådsmedlemmers fravær som følge af fødsel eller adoption vil kunne udgøre lovligt forfald efter § 15 i lov om kommunernes styrelse og dermed kunne begrunde stedfortræderindkaldelse.

Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om, hvorvidt betingelserne for indkaldelse af stedfortræder er opfyldt, herunder om der foreligger et forfald, der efter § 15 i lov om kommunernes styrelse berettiger til stedfortræderindkaldelse (lovligt forfald). Afgørelsen er en retlig afgørelse, der kan efterprøves af det kommunale tilsyn.

Se Hans B. Thomsen m.fl., lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2022, side 319, 321 og 424 samt svar på spørgsmål nr. 8 og 12 (alm. del) fra Folketingets Kommunaludvalg, gengivet i Resumédata-basen 08.1.3.

Det anførte gælder tilsvarende for regionsrådet og dets medlemmer.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af regionens spørgsmål, se nedenfor.

3.2. Vederlag

Retten til vederlag under barsel for medlemmer af regionsråd er reguleret i § 27, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 2002 af 28. oktober 2021 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af regionale hverv (den regionale vederlagsbekendtgørelse). For medlemmer af kommunalbestyrelsen findes en tilsvarende bestemmelse i § 31, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 2001 af 28. oktober 2021 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv (den kommunale vederlagsbekendtgørelse).

Det følger af disse bestemmelser, at der ved fravær i en sammenhængende periode pga. bl.a. barsel, hvor stedfortræderen er indkaldt af denne grund efter regionslovens § 12, jf. § 15, stk. 2 i lov om kommunernes styrelse, er ret til vederlag i indtil 9 måneder. Som anført i den regionale vederlagsvejlednings bilag 3, afsnit 6.2., næstsidste afsnit, er det en betingelse, at der er indkaldt en stedfortræder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse for en sammenhængende periode af de grunde, som er nævnt i bestemmelsen. Stedfortræderindkaldelse til enkelte møder efter § 15, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, kan ikke danne grundlag for en ret til at modtage vederlag i indtil 9 måneder efter den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, og den kommunale vederlagsbekendtgørelses § 31, stk. 3.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i udtalelse af 12. november 2013 (resumédata-basen 13.5.3) udtalt, at der kan udbetales vederlag i flere fraværsperioder grundet barsel, såfremt regionsrådet hhv. kommunalbestyrelsen vurderer, at en ny fraværsperiode stadig har relation til barnets fødsel. Regionsrådet hhv. kommunalbestyrelsen er i denne vurdering overladt et skøn under iagttagelse af de almindelige krav til bl.a. saglighed og lighed. I vurderingen kan længden af en forudgående fraværsperiode have en betydning for vurderingen af, om der på tidspunktet for den nye fraværsperiode stadig er den fornødne tidsmæssige tilknytning til barnets fødsel, som gør, at der lovligt kan indkaldes stedfortræder med forfaldsgrunden ”barsel”.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ved udtalelse af 21. november 2014 (resumédata-basen 14.1.4.) udtalt, at det ikke er en betingelse for stedfortræderindkaldelse efter § 15, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, som følge af henvisning til forfaldsgrunden *sygdom*, at det pågældende medlem af kommunalbestyrelsen samtidig er sygemeldt fra sit civile arbejde. Dette er dog et forhold, som vil kunne indgå i kommunalbestyrelsens vurdering efter § 15, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, af, om betingelserne for stedfortræderindkaldelse er opfyldt.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af regionens spørgsmål, se nedenfor.

4. Indenrigs- og Sundhedsministeriets svar

Det indstilles, at følgende meddeles Region Nordjylland:

[Generelt]

- Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan ikke udtale sig nærmere om den konkrete sag. Det skyldes, at ministeriet derved risikerer at gøre sig inhabil i forhold til ministeriets eventuelle senere behandling af sagen som overordnet tilsynsmyndighed.

[Spørgsmål 1: Hvorvidt man har ret til 9 måneders barsel med vederlag i henholdsvis byråd og regionsråd, således at man kan afholde barsel det ene sted, mens man samtidigt varetager hvervet det andet sted]

- Vederlæggelse for regionsrådshvervet i en periode, hvor hvervet ikke varetages med henvisning til barsel, forudsætter, at der er tale om lovligt forfald på grund af barsel, og at stedfortræder er indkaldt efter regionslovens § 12, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. Det er regionsrådets retlige vurdering, om der foreligger et sådant lovligt forfald, og det er en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.
- Regionsrådets afgørelse af, om der er tale om lovligt forfald, indebærer en konkret vurdering af, hvorvidt medlemmet på grund af barsel er forhindret i at varetage det regionale hverv.

- Ministeriet har tidligere udtalt, at en forudsætning for at modtage vederlag på grund af barsel, er, at fraværet har en tidsmæssig tilknytning til barnets fødsel. Det vil således indgå i regionsrådets vurdering, hvor lang tid der er forløbet fra barnets fødsel, til medlemmet afholder barsel.
- Økonomi- og Indenrigsministeriet har ved udtalelse af 21. november 2014 (resumédata-basen 14.1.4.) udtalt, at det ikke er en betingelse for stedfortræderindkaldelse efter § 15, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, som følge af henvisning til forfaldsgrunden *sygdom*, at det pågældende medlem af kommunalbestyrelsen samtidig er sygemeldt fra sit civile arbejde, men dette vil kunne indgå i kommunalbestyrelsens vurdering efter § 15, stk. 4, af, om betingelserne for stedfortræderindkaldelse er opfyldt. Ministeriet ses ikke tidligere at have udtalt sig om, hvorvidt noget tilsvarende gælder ved lovligt forfald på grund af barsel, men dette må efter ministeriets opfattelse være tilfældet i forlængelse af ovennævnte udtalelse. Det er således tilsvarende ikke en betingelse for, at et medlem kan have lovligt forfald på grund af barsel, at medlemmet også har barselsorlov fra sit civile arbejde, eller at vedkommende i samme periode har barsel fra andre offentlige hverv. Efter ministeriets opfattelse vil sådanne forhold imidlertid – som tilsvarende anført i udtalelsen af 21. november 2014 (resumédata-basen 14.1.4.) - kunne indgå i regionsrådets vurdering af, om et medlem er forhindret i at varetage sit hverv på grund af barsel.
- Det beror således på regionsrådets konkrete vurdering efter regionslovens § 12, jf. § 15, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, om medlemmet på grund af barsel er forhindret i at varetage sit hverv som regionsrådsmedlem, selvom medlemmet i perioden varetager sit kommunalbestyrelseshverv. Af ovenstående følger det dog, at der ikke er noget principielt til hinder herfor.

[Spørgsmål 2: Hvorvidt fraværet af opstillede frister betyder, at man kan afholde først 9 måneders barsel i byrådet og efterfølgende 9 måneders barsel i regionsrådet]

- Ministeriet har tidligere udtalt, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets udtalelse af 12. november 2013 (resumédata-basen 13.5.3), at en forudsætning for at modtage vederlag på grund af barsel er, at fraværet har en tidsmæssig tilknytning til barnets fødsel. Regionsrådet er overladt et skøn ved denne vurdering. Det er dermed op til regionsrådet i det konkrete tilfælde at vurdere, om der efter et givent antal måneder fortsat eksisterer den fornødne tidsmæssige tilknytning til barnets fødsel. Ministeriet ses ikke tidligere at have udtalt sig om længden af perioden efter barnets fødsel, hvor der fortsat foreligger den fornødne tidsmæssige tilknytning.
- Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at der ikke er noget principielt til hinder for, at en person, der både er medlem af kommunalbestyrelsen og regionsrådet, først afholder 9 måneders barsel med vederlag i byrådet for derefter at afholde 9 måneders barsel med vederlag i regionsrådet. Der er tale om to forskellige hverv, hvortil der for hvert af disse er knyttet en ret til vederlag i op til 9 måneder ved fravær grundet barsel. Det vil dog være en forudsætning, at begge barselsperioder har den fornødne tidsmæssige tilknytning til barnets fødsel, og det er som ovenfor anført regionsrådet, der skal foretage den konkrete vurdering heraf.

[Spørgsmål 3: Hvorvidt det er korrekt forstået, at en barselsperiode skal være sammenhængende i op til 9 måneder og derfor ikke kan afholdes "drypvis"]

- Det fremgår direkte af den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, at vederlag efter bestemmelsen er betinget af fravær i en "sammenhængende periode på op til 9 måneder".
- Det er dog muligt at dele en barselsperiode op i flere sammenhængende perioder, således at der afholdes flere sammenhængende barselsperioder, som samlet kan udgøre op til 9 måneder. Hvorvidt der i et givent tilfælde er ret til vederlag i flere fraværsperioder, som samlet udgør op til 9 måneder, afhænger af, om der ved hver enkelt af fraværsperioderne fortsat vurderes at være den fornødne tidsmæssige tilknytning til barnets fødsel, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets udtalelse af 12. november 2013 (resumédata-basen 13.5.3). Ved denne vurdering vil det være sagligt for regionsrådet at hense til længden af en eventuel forudgående fraværsperiode som følge af barsel med samme barn.
- Det er ministeriets opfattelse, at barselsperioden, selv om den deles op, samlet ikke kan udgøre mere end 9 måneder. Barnets fødsel kan således højst begrunde vederlag for en samlet periode på op til 9 måneder. Dette ses ministeriet ikke at have udtalt sig om tidligere. Ministeriets opfattelse er begrundet i, at den periode, hvor der lovligt kan indkaldes stedfortræder på grund af barsel, tidsmæssigt knytter sig til en *enkeltstående* begivenhed, nemlig barnets fødsel. Herved adskiller forfaldsgrunden barsel (og adoption) sig fra forfald begrundet i helbredstilstand, herunder medlemmets eller et barns sygdom. Således vil der i et tilfælde, hvor et medlem genoptager hvervet efter at have været fraværende i en sammenhængende periode på op til 9 måneder som følge af forfaldsgrunden sygdom, og på et tidspunkt derefter bliver syg igen med samme eller anden sygdom, være tale om en *ny* forfaldsgrund, som kan danne grundlag for en ny fraværsperiode med vederlag for en sammenhængende periode på indtil 9 måneder. I modsætning hertil vil der ved fravær begrundet i barsel altid være tale om den samme forfaldsgrund, når der er tale om det samme barn, hvorfor der aldrig vil kunne opnås ret til vederlag for en eller flere sammenhængende perioder, der tilsammen overstiger 9 måneder.
- Det er – som anført i den regionale vederlagsvejlednings bilag 3, afsnit 6.3 – ikke muligt at opnå vederlag under henvisning til forfaldsgrunden "barsel" på baggrund af indkaldelser af stedfortræder til enkelte møder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse, eller indkaldelser af stedfortræder til enkelte møder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

[Spørgsmål nr. 4: Hvorvidt den sammenhængende periode på op til 9 måneder skal beregnes fra tidspunktet for barnets fødsel, eller om man kan afholde de 9 måneders barsel fx 3 måneder efter barnets fødsel]

- Den periode på op til 9 måneder, hvor medlemmet har ret til vederlag på grund af barsel uanset medlemmets fravær, jf. den regionale vederlagsbekendtgørelses § 27, stk. 3, skal altid beregnes fra begyndelsen af den fraværsperiode, der danner grundlag for indkaldelse af stedfortræder efter regionslovens § 12, stk. 1, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse som følge af barsel. Den fraværsperiode, der danner grundlag for indkaldelse af stedfortræder, behøver ikke at blive påbegyndt på tidspunktet for barnets fødsel, men kan godt påbegyndes på et senere tidspunkt efter barnets fødsel. Det er dog herved en forudsætning, at betingelsen om fornøden tidsmæssig tilknytning til

barnets fødsel i det konkrete tilfælde vurderes at være opfyldt ved barselsperiodens begyndelse, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets udtalelse af 12. november 2013 (resumédata-basen 13.5.3).

- Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at der 3 måneder efter barnets fødsel i almindelighed fortsat vil være den fornødne tidsmæssige tilknytning til fødslen. Ministeriet kan dog ikke komme med en generel udtalelse om, på hvilket tidspunkt der ikke længere kan siges at eksistere den fornødne tilknytning til barnets fødsel. Der er overladt regionsrådet et skøn ved vurderingen heraf.
- Såfremt regionsrådet vurderer, at der i det konkrete tilfælde 3 måneder efter barnets fødsel er den fornødne tidsmæssige tilknytning til barnets fødsel, vil der som udgangspunkt ikke været noget til hinder for, at der fra dette tidspunkt afholdes barsel i en sammenhængende periode på op til 9 måneder, således at barnet når at blive 12 måneder gammelt.

[Spørgsmål nr. 5: Hvorvidt indkaldelse af en stedfortræder medfører, at et valgt medlem ikke kan beholde sine poster, hvortil medlemmet er udpeget af regionsrådet til fx bestyrelser og lignende]

- Stedfortræderindkaldelse efter § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse forudsætter, at der er tale om en absolut og varig forhindring, som kan henføres til af de i bestemmelsen nævnte forfaldsgrunde, jf. afsnit 3.1. Det forhold, at et medlem vil være forhindret i at deltage i kommunalbestyrelsens møder, kan ikke begrunde, at bestemmelsen bringes i anvendelse, når medlemmet dog vil have mulighed for at deltage i udvalgsmøder eller varetage andre kommunale hverv. Det forhold, at et medlem f.eks. ønsker aflastning for en vis periode eller for visse sager, kan således ikke i sig selv udgøre lovligt forfald og begrunde stedfortræderindkaldelse.
- Da det således er en betingelse for, at der kan være indkaldt stedfortræder for et medlem af regionsrådet efter § 12 i regionsloven, jf. § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, at medlemmet er absolut og varigt forhindret i at deltage i både regionsråds- og udvalgsmøder og i at varetage sine øvrige regionale hverv, kan medlemmet ikke i fraværsperioden varetage de regionale hverv, vedkommende er udpeget til af regionsrådet.